

[Hans Hansen.]

muligt at informere vælgerne tilstrækkeligt om alle de forhold, der kan foreligge ved tiltrædelse af en international overenskomst. Det kan man, eventuelt fortroligt, gøre overfor folketingets medlemmer.

Valgretsaldere har altid været det store stridsspørgsmål, når forhandlinger om grundlovsændringer har fundet sted. Således var det også de første år i forfatningskommissionen. Venstre holdt på den nuværende valgretsalder, 25 år, medens de øvrige partier gik ind for 21 års valgretsalder. Alle var klar over, at her var en hård nød at knække, men det lykkedes, idet der mellem partierne blev indgået en overenskomst om, at dette spørgsmål skulle tages ud af grundloven, og at det ved en folkeafstemning skulle afgøres, om valgretsaldere skal være 21 eller 23 år. Ifølge denne aftale skal også de 21—25-årige have stemmeret ved afgørelsen af valgretsaldere. Forslag herom bliver for tiden behandlet i folketinget. At dette store stridspunkt, valgretsaldere, ved den indgåede overenskomst blev fjernet fra forhandlingerne i forfatningskommissionen, var i høj grad medvirkende til, at der kom gang i forhandlingerne og der opnåedes enighed om de mange andre spørgsmål.

Nu ligger det i vælgerens hånd ved folkeafstemningen at bestemme, hvilken valgretsalder der skal være til det nye folketing. For os socialdemokrater er sagen klar. 21 års valgretsalder er et meget gammelt programspunkt hos os, og vi har mange gange stillet forslag om indførelse af 21 års valgretsalder. Hele den danske ungdom står bag kravet om 21 års valgretsalder; såvel den politiske som den upolitiske ungdomsbewægelse har fremsat kravet om den 21 års valgretsalder overfor forfatningskommissionen. Jeg skal om dette henvise til bilag 14, underbilagene a og e, i forfatningskommissionens betænkning.

Jeg skal derefter sige lidt om § 42, der indeholder bestemmelse om, at en trediedel af folketingets medlemmer kan begære, at en vedtaget lov skal forelægges til folkeafstemning. Jeg må beklage, at man i et demokratisk samfund indfører sådanne lovbestemmelser; det vidner ikke om megen respekt for demokrati og folkestyre.

Mere demokratisk er bestemmelsen om folkeafstemning heller ikke. § 42, stk. 4, lyder således:

„Ved folkeafstemningen stemmes for og

mod lovforslaget. Til lovforslagets bortfald kræves, at et flertal af de i afstemningen deltagende folketingsvælgere, dog mindst 30 procent af samtlige stemmeberettigede, har stemt mod lovforslaget.“

Det vil altså sige, at mindre end en trediedel af vælgerne vil kunne forhindre, at en af folketingets flertal vedtaget lov skal træde i kraft.

Jeg finder, at det er for megen magt at lægge i etså lille mindretals hånd. Imod dette vil der sikkert fra anden side blive sagt, at så må de vælgere, som står bag flertallet, møde frem ved folkeafstemningen. Dette kan jo også være rigtigt nok. Men man må huske på, at det er meget lettere at få folk til at møde op og stemme imod et forslag, end det er at få de vælgere frem til afstemningen, som skulle stemme for forslaget. Jeg bekender altså min utilfredshed med denne paragraf. Den er en sort plet i den nye grundlov, ligesom 35 års valgretsaldere til landstinget var det i grundloven af 1915.

Grundlovens § 60 omhandler rigsretten. Under den nuværende grundlov er det jo således, at det er højesteretsdommerne og lige så mange af landstinget valgte medlemmer, der er dommere i rigsretten. Da man nu afskaffer landstinget, har det været nødvendigt at gennemføre en nyordning.

Det af forfatningskommissionen stillede forslag gik ud på, at højesteretspræsidenten skulle være formand i rigsretten, og denne skulle dannes af de øvrige højesteretsdommere og et tilsvarende antal af folketinget valgte medlemmer; det vil altså sige, at der i rigsretten ville være en højesteretsdommer mere, end der var folketingsmænd.

Dette forslag blev ret stærkt kritiseret i folketinget, idet det hævdedes, at en sådan ordning ikke var i overensstemmelse med almindelige retsprincipper, da det både ville være folketinget, der var anklager og også skulle vælge den mindre del af dommerne blandt sine medlemmer. Jeg finder, at denne kritik var meget berettiget.

Folketinget har nu vedtaget en anden formulering af rigsretsparagraffen, hvorefter rigsretten skal bestå af 15 højesteretsdommere og lige så mange af folketinget for 6 år valgte medlemmer, der ikke må være medlemmer af folketinget. Denne rigsret skal selv vælge sin formand. Denne ændring af rigsrettens sammensætning må betegnes som en heldig løsning. Man har derved taget